

Bydgoszcz, 29 listopada 2017 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.41.2017.JDa/RK

**Pani
Grażyna Andrzejewska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Rynek 1
87-320 Górzno**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r. poz.1477) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Rynek 1, 87-320 Górzno (zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 13, 14 listopada 2017 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- J.D. - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
 - R.K. - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
- na podstawie Upoważnienia Nr 628/2017 z dnia 12 października 2017 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 23 października 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Grażyny Andrzejewskiej – Kierownika GOPS oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 28 marca 2017 r., przyjętego Uchwałą Nr XXV/140/2017 Rady Miejskiej w Górznie. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 4 stycznia 2010 r., wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 1/2010. Powyższy dokument od dnia wprowadzenia nie był aktualizowany. W związku z tym, nie uwzględniono w nim zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Burmistrz Miasta i Gminy Górzno Zarządzeniem Nr 243/2017, z dnia 13 listopada 2017 r., upoważnił p. Grażynę Andrzejewską do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji. Dokument wystawiono w czasie trwania kontroli.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2018 , który został przyjęty Uchwałą Nr XI/53/2015 Rady Miejskiej w Górznie z dnia 23 lipca 2015 r.

W opracowanym dokumencie zawarto cel główny dotyczący stworzenia odpowiednich warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym, wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W celach szczegółowych programu uwzględniono wsparcie poprzez „umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę”.

Kierownikowi GOPS zgłoszono uwagi dotyczące treści Programu oraz przyjęto wyjaśnienia.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdania za lata 2015 i 2016 zostały przekazane do Rady Miejskiej w terminie określonym w ustawie. Kierownik GOPS złożyła w tym zakresie stosowne oświadczenie.

W okresie objętym kontrolą GOPS nie zatrudniał asystentów rodziny, z uwagi na brak potrzeb. Gmina Górzno boryka się z problemem starzejącego się społeczeństwa. Rodzin z dziećmi jest coraz mniej, klasy w szkole są mniej liczne. Na terenie gminy funkcjonuje szkoła podstawowa i gimnazjum, gdzie dzieci z każdym rokiem ubywa. Przybywa seniorów, problemów i potrzeb osób starszych.

Kierownik GOPS złożyła oświadczenie, iż w razie konieczności zatrudnienia asystenta rodziny procedura odbędzie się zgodnie z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:
 - *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
 - *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina nie zatrudnia asystenta rodziny, jednakże w budżecie Ośrodka zostały zabezpieczone środki finansowe na jego zatrudnienie oraz szkolenia.

W związku z powyższym zadania asystenta zawarte w art. 15 ust 1 nie są realizowane. Treść art. 17 ust. 3 i 4 ww. ustawy nie dotyczy. Kierownik GOPS złożyła wyjaśnienia w powyższym zakresie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi służbami tj. szkołą, przedszkolem, domem kultury, policją, służbą zdrowia. Zależnie od potrzeb rodziny i sytuacji dziecka, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Prowadzona jest natomiast działalność Gminnego Ośrodka Kultury, który ma bogatą ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży. Odbywają się zajęcia nauki języka angielskiego poprzez zabawę oraz poznawanie innych kultur, gry w tenisa stołowego, warsztaty malarstwa, przeglądy piosenek, wystawy fotograficzne, spektakle teatralne, seanse filmowe we współpracy z ogólnopolskim projektem Polska Światłoczuła oraz działają kabarety, które aktywnie organizują życie kulturalne mieszkańców, łącząc pokolenia. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, logopedycznego) poprzez możliwość konsultacji na terenie gminy. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 9.120,00 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 8.220,00 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 6.600,00 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Gmina do tej pory nie umieściła dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Dwoje dzieci przebywa w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Z uwagi na brak kontaktu z rodzicami biologicznymi, współpraca na rzecz odzyskania dzieci, nie jest możliwa, a tym samym realizacja zapisu powyższego artykułu.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 31 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 25 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 3 sierpnia 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 4 stycznia 2017 r.,
- e) za I półrocze 2017 r. w dniu 26 lipca 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, iż w jednym przypadku (c) nie zachowano ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z nieprawidłowością.¹

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 446/2016 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 30.12.2016, w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez nieprawidłowości należy rozumieć *działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.*

Stwierdzona nieprawidłowość, odnosząca się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności GOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynika z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawa. Istniejący stan rzeczy może skutkować nieprawidłowym funkcjonowaniem jednostki pod względem organizacyjnym oraz niepełnym wykonywaniem ustawowych zadań. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, GOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonej nieprawidłowości jest Kierownik GOPS p. Grażyna Andrzejewska.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenie pokontrolne:

1. Podjąć działania w zakresie zatrudnienia asystenta rodziny– niezwłocznie.
2. Dokonać aktualizacji Regulaminu Organizacyjnego GOPS uwzględniającego obowiązujące przepisy prawa zgodnie ze Statutem Ośrodka, w tym zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – do końca lutego 2018 r.
3. Przestrzegać ustawowych terminów przekazywania sprawozdań określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(podpis i pieczęć Wojewody)